

Reactie en naschrift

Toepassing waterkwaliteitsnormen in lozingsvergunningen van speerpuntbedrijven in het Rijnstroomgebied

Het artikel van De Bont *et al.* (H₂O nr. 11/96 pag. 318 e.v.) kan worden aangevuld met recente informatie vanuit het waterkwaliteitsbeheer. In 1995 hebben de werkgroepen V (waterkwaliteit) en VI (emissies) van de Commissie Integraal Waterbeheer/CUWVO het geschetste probleem gesignaleerd en gezamenlijk een subwerkgroep ingesteld. Deze subwerkgroep Emissie-Immissie heeft als taakopdracht meegerekregen om beleidsmatige uitgangspunten voor emissie-immissie beoordelingen voor te stellen en het beschikbare instrumentarium te inventariseren en te evalueren. Deze inventarisaties, uitgevoerd door de KUN en het RIZA zullen, verwerkt in een eindrapport van de subwerkgroep in september aan CIW/CUWVO V en VI worden aangeboden. In het concept-eindrapport wordt een probleemschets gegeven van de (indirecte) koppeling tussen het emissiebeleid (emissie-eisen, reductiedoelstellingen) enerzijds en de waterkwaliteitsdoelstellingen anderzijds.

Verder wordt een aantal uitgangspunten aanbevolen die bij een immissie-beoordeling zouden moeten worden gehanteerd. De subwerkgroep legt er de nadruk op dat met 'instrumentarium' niet alleen gecompliceerde (computer)modellen worden bedoeld, maar juist ook eenvoudige rekenprogramma's, vuist- of rekenregels. Voorts moet worden opgemerkt dat de conclusie dat in Nederland bij de vergunningverlening geen rekening wordt gehouden met waterkwaliteitsdoelstellingen niet geheel juist is. Alle emissiebeperkende maatregelen, hetzij geformuleerd in reductiedoelstellingen voor specifieke stoffen hetzij geformuleerd in de toe te passen saneringsmaatregelen zijn gebaseerd op het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstellingen. Deze maatregelen en doelstellingen zijn echter landelijk van aard. Een aanscherping van deze generieke eisen om op regionale of lokale schaal de waterkwaliteitsdoelstellingen te bereiken is daarbij een tweede stap in de uitvoering van het emissiebeleid.

Tenslotte moet één zinsnede uit het artikel van De Bont worden genuanceerd: De vergunningverlener is weliswaar verplicht een beoordeling van de restlozing op de waterkwaliteit te maken, echter hij moet niet, maar kan bij normoverschrijding in het ontvangende oppervlaktewater aanvullende eisen stellen.

Namens de CIW/CUWVO subwerkgroep Emissie-Immissie,

J. Botterweg,
RIZA Hoofdafdeling Emissies, secretaris
J. E. F. Landman,
Zuiveringschap Amstel- en Gooiland,
voorzitter

Naschrift auteurs

Uitgangspunten immissiebeoordeling vastleggen in Vierde Nota Waterhuishouding

Het spreekt voor zich dat iedere emissiebeperkende maatregel een bijdrage levert aan het bereiken van de waterkwaliteitsnormen. Het formuleren van emissiebeperkende maatregelen in reductiedoelstellingen voor specifieke stoffen of in toe te passen saneringsmaatregelen betekent echter niet dat de toelaatbaarheid van de lozingen expliciet is getoetst aan waterkwaliteitsnormen, hetgeen de essentie is van de waterkwaliteitsaanpak (immissiebeoordeling). Bij de reductiedoelstellingen gaat het immers om de globaal afgeleide emissiereductiedoelstellingen uit het Nationaal Milieubeleidsplan, de Derde Nota Waterhuishouding, het Rijn Actieprogramma en het Noordzee Actie Plan. De saneringsmaatregelen betreffen over het algemeen Best Bestaande Technieken (BBT) en Best Uitvoerbare Technieken (BUT). Enerzijds zijn zowel de generieke reductiedoelstellingen als de BBT/BUT onafhankelijk van waterkwaliteitsnormen vastgesteld (zie ook notitie *Milieukwaliteitsdoelstellingen bodem en water*, 1991: p. 25). Anderzijds houdt een doeltreffende immissiebeoordeling ook rekening met de verspreiding van milieugevaarlijke stoffen, de achtergrondbelasting en de overige lozingen in het beheersgebied.

In ons onderzoek is expliciet gekozen voor zorgvuldige terugkoppeling van de resultaten naar betrokkenen en het vermelden van afwijkende interpretaties. De noodzakelijk geachte nuancering van de zinsnede over het stellen van aanvullende eisen staat al in ons artikel (paragraaf 6, p. 325), maar raakt niet de essentie van de zaak (overigens bepaalt Milieubeheer dat wettelijke grenswaarden bij de vergunningverlening in acht moeten worden genomen). In de praktijk voldoet het effluent van veel (speerpunt)bedrijven voor één of meerdere milieugevaarlijke stoffen niet aan de waterkwaliteitsnormen. Daardoor is in de mengzone van lozingen veelvuldig sprake van normoverschrijdingen. De kernvraag is dan niet of de waterkwaliteitsbeheerder aanvullende eisen moet of kan stellen, maar hoe de vergunningverlener moet vaststellen of aanvullende eisen nodig zijn en welke eisen bij welke mate van normoverschrijding acceptabel zijn in afweging met overige belangen. Gelet op deze vraagstelling genieten de recente initiatieven van de CIW/CUWVO veel lof. Het verdient aanbeveling om de toekomstige immissiebeoordeling op hoofdlijnen vast te leggen in de Vierde Nota Water-

huishouding. Dit vereist heldere en expliciete keuzes voor:

- de situaties waarin een immissiebeoordeling wenselijk of noodzakelijk is;
- de beschouwde milieucompartimenten (water, slib, bodem en lucht);
- de ruimtelijke en temporele specificaties van te hanteren effluenteisen, milieukwaliteitsnormen en mengzones;
- de wijze waarop met meerdere lozingen op één watersysteem wordt omgegaan, waaronder de verdeling van lozingsvrachten;
- het gewenste (wetenschappelijke) kwaliteitsniveau van de immissiebeoordeling.

Ten behoeve van een succesvolle implementatie wordt geadviseerd ondersteunende activiteiten voor waterbeheerders te initiëren, zoals het opstellen van richtlijnen en handleidingen, het beschikbaar stellen van waterkwaliteitsmodellen en -data, het organiseren van trainingen en bijscholingscursussen, en de ontwikkeling van een beslissingsondersteunend systeem. Daarbij hoeft het wiel niet opnieuw uitgevonden te worden. Op het gebied van de immissiebeoordeling valt veel te leren van ervaringen van waterbeheerders in onder andere Groot-Brittannië en de Verenigde Staten.

Momenteel ontplooiën de Europese Commissie en ons omringende landen vergelijkbare initiatieven als de CIW/CUWVO. Met het oog op grensoverschrijdende verontreiniging van rivierstroomgebieden is internationale afstemming van uitgangspunten en instrumenten voor de immissiebeoordeling wenselijk.

R. S. E. W. Leuven, A. M. J. Ragas & L. A. C. de Bont,
Vakgroep Milieukunde, Katholieke Universiteit Nijmegen

Vernieuwd model instrumentarium ORPHEUS uitgebracht door RIZA/STOWA/WL

Kortgeleden is het geheel vernieuwde modelinstrumentarium ORPHEUS 2.0 uitgebracht door RIZA, STOWA en WL. Met dit instrument voor de bepaling van stoftransport uit baggerspeciedepots kan het effect van het storten van bagger in speciedepots (op het land en onder water) worden berekend naar zowel oppervlaktewater als naar grondwater. Ter introductie zal op donderdagmiddag 4 juli a.s. een colloquium worden georganiseerd bij het Waterloopkundig Laboratorium. Hieraan zijn geen kosten verbonden. Opgave s.v.p., bij WL, de heer H. J. Gerrits, Postbus 177, 2600 MH Delft, telefoon 015-2569353.